

NAKDİ SERMAYE ARTIRIMINDA İNDİRİM UYGULAMASI VE SERMAYE AZALTIMLARINDA VERGİLEME

Sirküler No: 2023/29
İstanbul, 10.03.2023

RSM Turkey Arkan & Ergin
Yeminli Mali Müşavirlik AŞ

Maslak Office Building,
Sümer Sokak, No 4, Kat 2,
34485, Maslak, İstanbul

T +90 212 370 0700
F +90 212 274 1817

www.rsmtr.com

Çeşitli kanunlarla Kurumlar Vergisi Kanunu'nda yapılan düzenlemelere ilişkin açıklamaların yer aldığı **“Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nde (Seri No:1) Değişiklik Yapılmasına Dair 21 Seri No.lu Tebliğ”** 01.03.2023 tarih ve 32119 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanmıştır.

Bu Tebliğde;

- *Nakdi sermaye artışlarının yurt dışından getirilen nakitle karşılanan kısmı için söz konusu indirim oranının %75 olarak uygulanmasına,*
- *Nakdi sermaye artışından kaynaklanan faiz indirimden beş hesap dönemi boyunca yararlanmaya,*
- *05.07.2022 tarihinden itibaren veya bu tarihten önce yapılan sermaye artırımları için nakdi sermaye artışından kaynaklanan faiz indirimden yararlanmaya,*
- *İstanbul Finans Merkezi Bölgesinde faaliyette bulunan kurumların elde ettikleri kazançların indirim konusu yapılmasına,*
- *Sermaye azaltımında vergilemeye,*
- *Sermaye azaltımına konu edilebilecek sermaye unsurlarına,*
- *Öz sermaye kalemlerinin sermayeye eklendiği tarihten itibaren beş tam yıl geçtikten sonra veya beş tam yıl geçmeden kurumlar tarafından sermaye azaltılmasına,*
- *Öz sermaye unsurlarının sermayeye ilave edilme tarihine göre sermaye azaltımında öncelik durumuna,*
- *Geçmiş yıl zararlarının mahsubu suretiyle sermaye azaltımına,*
- *Devir ve bölünme işlemleri nedeniyle sermaye azaltılmasına*

ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

A - NAKDİ SERMAYE ARTIŞINA İNDİRİM UYGULAMASI

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun "Diğer İndirimler" başlıklı 10'uncu maddesinin 1-(ı) bendine göre; finans, Bankacılık ve sigortacılık sektörlerinde faaliyet gösteren kurumlar ile kamu iktisadi kurumları dışında kalan sermaye şirketlerinin ilgili hesap dönemi içinde, ticaret siciline tescil edilmiş olan;

- ✓ *Ödenmiş veya çıkarılmış sermaye tutarlarındaki nakdi artışlar veya*
- ✓ *Yeni kurulan sermaye şirketlerinde ödenmiş sermayenin nakit olarak karşılanan kısmı*

üzerinden, TCMB'nin ilgili yıl için açıklanan "*Bankalarca açılan TL cinsinden ticari kredilere uygulanan ağırlıklı yıllık ortalama faiz oranı*" dikkate alınarak hesaplanacak tutarın %50'si kurumlar vergisi matrahından indirilmekte, nakdi sermaye artışlarının, yurt dışından getirilerek nakitle karşılanan kısmı için bu oran %75 olarak uygulanmaktadır.

1) 05.07.2022 Tarihinden İtibaren Yapılan Sermaye Artırımları İçin İndirimden Beş Hesap Dönemi Boyunca Yararlanma

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10. maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendinde yapılan değişiklikle, 05.07.2022 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, nakit sermaye artırımında faiz indiriminden süresiz yararlanma hakkı, beş hesap dönemi ile sınırlandırılmıştır.

Buna göre; yeni kurulan veya nakit sermaye artıran şirketler, sermaye artırımına ilişkin kararın veya ilk kuruluş aşamasında ana sözleşmenin tescil edildiği hesap dönemi dâhil beş hesap dönemi için ayrı ayrı nakit sermaye artışı indiriminden yararlanabilecektir.

Örnek: NY Anonim Şirketini nakdi sermaye artışına ait bilgiler şöyledir:

- ✓ *Nakdi Sermaye Artış Tutarı: 10.000.000 TL*
- ✓ *Genel Kurul Karar Tarihi: 10.02.2023*
- ✓ *Ticaret Siciline Tescil Tarihi: 17.02.2023*
- ✓ *Taahhüt Edilen Sermayenin Bankaya Yatırılma Tarihi: 27.02.2023*

Buna göre, NY şirketi; 2023 hesap döneminin 11 aylık süresi için bu indirimden yararlanacak ve şartları sağlamaya devam ettiği sürece 2027 hesap dönemi dâhil, 5 hesap döneminde indirim uygulayabilecektir.

Sonraki dönemlerde sermaye azaltımı yapılması hâlinde ise nakdi sermaye artışının azaltılan sermaye tutarı kadarlık kısmı indirim hesaplamasında dikkate alınmayacaktır.

Sermaye azaltımı yapıldıktan sonra izleyen dönemlerde sermaye artırımına gidilmesi halinde ise şartların taşınması kaydıyla, artırılan bu sermaye tutarı için sermaye artırımının yapıldığı döneme bağlı olarak maddede öngörülen süre dâhilinde indirim uygulamasından yararlanılabilecektir.

Öte yandan; nakdi sermaye artışının yapıldığı hesap dönemi dâhil beş hesap dönemi boyunca kazancın yetersizliği nedeniyle yararlanılamayan indirim tutarı, süre sınırlaması olmaksızın ve endekslemeye tabi tutulmaksızın sonraki dönemlerde indirim konusu yapılabilecektir.

2) 05.07.2022 Tarihinden Önce Yapılan Sermaye Artırımları İçin İndirimden Yararlanma

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun geçici 15 inci maddesinin 13'üncü fıkrası uyarınca;

- ✓ *05.07.2022 tarihinden önce sermaye artırımını yapan veya*
- ✓ *İlk defa kurulan şirketler*

söz konusu indirimden 2022 hesap dönemi dâhil olmak üzere beş hesap dönemi için ayrı ayrı yararlanabileceklerdir.

Örnek 1: 05.07.2022 tarihinden önce nakdi sermaye artışı yapan CK Anonim Şirketinin sermaye artışına ait bilgiler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Nakdi Sermaye Artış Tutarı: 6.000.000 TL*
- ✓ *Genel Kurul Karar Tarihi: 03.08.2015*
- ✓ *Ticaret Siciline Tescil Tarihi: 24.08.2015*
- ✓ *Taahhüt Edilen Sermayenin Bankaya Yatırılma Tarihi: 28.08.201*

Buna göre; CK şirketi, 2015 hesap döneminde 5 aylık süre için indirimden yararlanacak ve şartları sağlamaya devam ettiği sürece 2022 hesap dönemi dâhil olmak üzere beş hesap dönemi daha (2026 hesap dönemi sonuna kadar) indirimden ayrı ayrı yararlanmaya devam edebilecektir.”

Örnek 2: AB Anonim Şirketinin 2023 hesap döneminde gerçekleştirdiği nakdi sermaye artışı için 2027 hesap dönemi sonuna kadar ilgili yıllar itibarıyla toplamda 800.000 TL indirim tutarı hesaplanmış olduğu, ancak kazanç yetersizliği nedeniyle bu tutarın sadece 600.000 TL’sini indirim konusu yapabildiğini varsayalım.

Bu durumda; şirketin kazanç yetersizliği nedeniyle 2027 hesap dönemi sonuna kadar kurum kazancından indiremediği 200.000 TL’lik tutar, izleyen dönemlerde kazancın bulunması halinde, herhangi bir endekslemeye tabi tutulmaksızın ilgili dönem matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilecektir.

Örnek 3: VK Anonim Şirketini 05.07.2022 tarihinden önce gerçekleştirdiği nakdi sermaye artışına ait bilgiler şöyledir:

- ✓ *Nakdi Sermaye Artış Tutarı: 3.000.000 TL*
- ✓ *Ticaret Siciline Tescil Tarihi: 11.04.2018*
- ✓ *Taahhüt Edilen Sermayenin Bankaya Yatırılma Tarihi: 27.04.2018*

Şirketin kazanç yetersizliği nedeniyle ilgili hesap dönemlerinde kurum kazancından indirilemeyen tutar, izleyen dönemlerde kazancın bulunması halinde,

- ✓ *Herhangi bir endekslemeye tabi tutulmaksızın*
- ✓ *2022 hesap dönemi de dâhil beş hesap dönemi için getirilen indirim düzenlemesine bağlı olmaksızın*

kazancın bulunduğu dönem matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilecektir.

B - İSTANBUL FİNANS MERKEZİ BÖLGESİNDE FAALİYETTE BULUNAN KURUMLARIN ELDE ETTİKLERİ KAZANÇLARDA İNDİRİM

Kurumlar Vergisi Kanunu’nun “Diğer İndirimler” başlıklı 10’uncu maddesinin 1-(i) bendine göre; 7412 sayılı İstanbul Finans Merkezi Kanunu hükümlerine göre Katılımcı Belgesi olarak İstanbul Finans Merkezi Bölgesinde faaliyette bulunan kurumların, bu faaliyetleri kapsamında

- ✓ *Yurt dışından satın alınan malları Türkiye'ye getirilmeksizin yurt dışında satmalarından veya*
- ✓ *Yurt dışında gerçekleşen mal alım satımlarına aracılık etmelerinden*

sağladıkları kazancın %50'si beyan edilen kurum kazancından indirim konusu yapılabilecektir.

1) İndirimden Faydalanma Şartları

Kurumların söz konusu indirimden yararlanabilmeleri için;

- *Katılımcı belgesi almak suretiyle İstanbul Finans Merkezi Bölgesinde faaliyette bulunmaları,*
- *Kazancın, yurt dışından satın aldıkları malları Türkiye'ye getirmeksizin yurt dışında satmalarından veya yurt dışında gerçekleşen mal alım ve satımlarına aracılık etmelerinden elde edilmiş olması,*
- *Kazancın, elde edildiği hesap dönemine ilişkin yıllık kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye transfer edilmiş olması,*
- *Aracılık faaliyetine ilişkin malların satıcısı ve alıcısının Türkiye'de olmaması,*

gerekmektedir.

İndirime konu olan kazançların elde edildiği dönemde kurum kazancına dâhil edilmesi zorunlu olup, kazancın, kurumlar vergisi beyannamesinin verilme süresinin sonuna kadar Türkiye'ye transfer edilmeyen kısmı için indirim uygulanmayacaktır.

Ayrıca; belirlenen süre içinde Türkiye'ye transfer edilmeyen kazançlar, daha sonraki yıllarda Türkiye'ye transfer edilse bile indirimden yararlanılmayacaktır.

Diğer taraftan; indirim konusu kazancın Bölge dışında gerçekleştirilen faaliyetlerden elde edilmesi halinde indirime konu olmayacaktır.

Aynı şekilde, Bölgedeki diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlar da indirim kapsamına girmemektedir.

Katılımcı Belgesi olarak İstanbul Finans Merkezi Bölgesinde faaliyete başlayan (CK), (AB) ve (OY) Anonim Şirketlerinin, bu faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlara indirim uygulanmasıyla ilgili örneklere aşağıda yer verilmiştir:

Örnek 1: (CK) Firması

(F) ülkesinde yerleşik bir şirketten satın aldığı ürünleri Türkiye'ye getirmeksizin (R) ülkesinde mukim başka bir şirkete satmış ve bu faaliyetten döviz karşılığı 300.000 TL kazanç elde etmiştir.

Bu durumda, diğer şartların sağlanması kaydıyla (300.000x%50) 150.000 TL'lik tutar, kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde indirim konusu yapılabilecektir. Bu ürünlerin önce Türkiye'ye getirilmesi ve sonrasında (R) ülkesine satılması halinde ise indirim uygulanmayacaktır.

Örnek 2: (AB) Firması

(M) ülkesinde yerleşik bir şirketin ihtiyacı olan ürünler için (V) ülkesi mukimi bir şirketle anlaşmış ve ürünler (V) ülkesi şirketi tarafından (M) ülkesinde bulunan firmaya satılmıştır.

Bu işlemde, yurt dışında gerçekleşen mal alım satımına aracılık eden (AB) firmasının elde ettiği kazancın %50'si kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde indirim konusu yapılabilecektir.

Örnek 3 (OY) Firması

2023 yılında (K) ülkesinden satın aldığı ürünleri Türkiye'ye getirmeksizin (E) ülkesine satması sonucu 500.000 TL'lik bir kazanç elde etmiştir.

2023 hesap dönemine ait kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye transfer edilmiş olması ve yıllık kurumlar vergisi beyannamesinde gösterilmesi kaydıyla 500.000 TL'lik kazancın %50'si olan 250.000 TL beyan edilen kurum kazancından indirilebilecektir.

2) İstanbul Finans Merkezi Bölgesinde Faaliyette Bulunan Kurumların Elde Ettikleri Kazancın Tespiti ve Beyanı

2.1. İndirim Tutarının Tespiti

İndirim kapsamında kabul edilen faaliyetlerden elde edilen hasıllardan, bu faaliyetler nedeniyle yüklenilen gider ve maliyet unsurlarının düşülmesi sonucu bulunacak kazancın %50'si, kurumlar vergisi beyannamesinin “Kazancın Bulunması Halinde İndirilecek İstisna ve İndirimler” bölümünde gösterilmek suretiyle indirim konusu yapılabilecektir.

Söz konusu tutar;

- ✓ *Diğer indirim ve istisnalar ile*
- ✓ *Geçmiş yıl zararları*

nedeniyle indirim konusu yapılamıyorsa, tutar izleyen dönemlere devredilemeyecektir.

Faaliyet sonucunun zararlı olması halinde ise indirim söz konusu olmayacaktır.

2.2. Kazançların Kayıtlarda İzlenmesi

İstanbul Finans Merkezi Bölgesinde faaliyet gösteren mükelleflerin VUK genel hükümleri çerçevesinde defter tutmaları, belge ve kayıt düzenine uymaları gerekmektedir.

Bu bağlamda, indirime konu kazanç ile buna bağlı olarak kurumlar vergisi matrahının tespiti açısından,

- ✓ *İndirim kapsamında bulunan ve bulunmayan hasılat, maliyet ve gider unsurlarının ayrı ayrı izlenmesi,*
- ✓ *İndirim kapsamında olan faaliyetlere hasılat, maliyet ve gider unsurlarının diğer faaliyetlerle ilişkilendirilmemesi,*
- ✓ *Kayıtların da bu ayrımı sağlayacak şekilde tutulması*

gerekmektedir.

2.3. İndirim Kapsamındaki Faaliyetlere İlişkin Bildirim ve Belgeler

İstanbul Finans Merkezi Bölgesinde faaliyet gösteren ve indirimden yararlanan şirket veya şubelerin;

- ✓ *Katılımcı belgelerinin bir örneğini,*
- ✓ *İndirime konu edilen kazancın Türkiye'ye transfer edildiğini gösterir belgeleri,*

bağlı buldukları vergi dairesine ibraz etmesi gerekmektedir.

2.4. Esas Faaliyet Konusu Dışındaki Gelirler

İndirimden yararlanan şirketlerin indirime konu faaliyetleri dışında kalan;

- ✓ *Kasadaki nakitlerin değerlendirilmesi sonucu oluşan faiz gelirleri,*
- ✓ *Dövizlerin değerlemesinden kaynaklanan kur farkları,*
- ✓ *İktisadi kıymetlerin elden çıkarılmasından doğan gelirler*

gibi “diğer gelirleri” ile “olağan dışı gelirlerinin” indirim kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir.”

C - SERMAYE AZALTIMINDA VERGİLEME

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 32/B maddesine göre; sermayeye ilave olunan öz sermaye kalemlerinin sermayenin bir unsuru olduğu tarihten itibaren beş tam yıl geçtikten sonra, kurumlar tarafından sermaye azaltılması halinde;

- ✓ *İşletmeye konulan nakdi veya aynı sermaye ile*
- ✓ *Sermayeye eklenen diğer unsurlar*

toplam sermayeye oranlanarak, azaltıma konu edilen tutar içerisindeki sermaye unsurları belirlenir ve buna göre vergileme yapılır.

Bu oranlama yapılırken sırasıyla;

a) *Kurumlar vergisine ve stopaja tabi tutulacak öz sermaye kalemlerinin,*

b) Sadece stopaja tabi tutulacak öz sermaye kalemlerinin,

c) Vergilendirilmeyecek olan aynı ve nakdi sermayenin,

toplam sermaye içindeki payları dikkate alınır.

Sermaye azaltımında, öncelikli olarak sermayeye eklenen öz sermaye kalemlerinden sermayeye eklenme tarihi beş tam yıllık süreyi geçmemiş olanların işletmeden çekildiği kabul edilir.

Sermayeye ilave dışında;

- ✓ *Başka bir hesaba nakledilmesi,*
- ✓ *İşletmeden çekilmesi,*
- ✓ *Sermaye hesabından başka hesaplara aktarılması*

halinde kurumlar vergisine tabi tutulacak kısımdan, hesaplanan kurumlar vergisi düşülerek kalan tutar üzerinden KVK'nun 15 ve 30 uncu maddeleri ile GVK'nun 94 üncü maddesi hükmü kapsamında vergi stopajı yapılır.

1) Sermaye Azaltımına Konu Edilebilecek Sermaye Unsurları

Kurumların öz sermaye kalemleri içerisinde yer alan;

- ✓ *Yeniden değerlendirme fonları, sermaye düzeltmesi olumlu farkları gibi bazı hesap kalemleri işletmeden çekildiğinde hem kurumlar vergisine hem de kar payı dağıtımına bağlı vergi kesintisine,*
- ✓ *Geçmiş yıl karları gibi bazı hesap kalemleri işletmeden çekildiğinde ise kar payı dağıtımına bağlı vergi kesintisine*

tabi tutulmaktadır.

Öz sermaye kalemlerinin sermayeye eklenmesi sonrası kurumlar tarafından sermaye azaltılmasına gidilmesi durumunda, azaltımın sermayeye eklenen hangi kalemlerden yapıldığı vergilendirme açısından önem taşımaktadır.

Azaltıma konu edilebilecek sermaye unsurları esas olarak üç sınıfta gruplandırılabilir:

I. Sermayeye ilave dışında başka bir hesaba nakledilmesi, işletmeden çekilmesi veya sermaye hesabından başka hesaplara aktarımı kurumlar vergisine ve kar dağıtımına/ana merkeze aktarılan tutara bağlı vergi kesintisine tabi tutulacak öz sermaye kalemleri,

II. Sadece kar dağıtımına/ana merkeze aktarılan tutara bağlı vergi kesintisine tabi tutulacak öz sermaye kalemleri,

III. Başka bir hesaba nakledilmesi veya işletmeden çekilmesi halinde vergilendirilmeyecek olan aynı ve nakdi sermaye.

Öz sermaye kalemlerinin sermayeye eklendiği tarihten itibaren beş tam yıllık süre tamamlanmadan sermaye azaltımı yapılması durumunda, azaltımın yukarıdaki gruplandırmada (I), (II) ve (III) numaralı sınıflarda yer alan sermaye unsurlarından sırasıyla yapıldığı kabul edilecektir.

2) Sermaye Azaltılmasının Öz Sermaye Kalemlerinin Sermayeye Eklendiği Tarihten İtibaren Beş Tam Yıl Geçtikten Sonra Yapılması

Sermaye azaltımı işlemlerinde, önceki bölümde belirtilen ve üç sınıfta gruplandırılan sermaye unsurlarının toplam sermayeye oranlanması dışında başka bir gruplandırma yapılmayacaktır.

Örnek: Sermaye azaltımına giden (RA) şirketi ile ilgili bilgiler şöyledir:

- ✓ *Nakdi Sermayesi: 600.000 TL*
- ✓ *Sermayeye Enflasyon Düzeltmesi Farklarından Eklenen: 300.000 TL*
- ✓ *Sermayeye Geçmiş Yıl Karlarından Eklenen: 100.000 TL*
- ✓ *Sermaye Eklenen Unsurların Tescil Tarihi: 26.03.2016*
- ✓ *Toplam Sermaye: 1.000.000 TL*
- ✓ *Azaltılan Sermaye: 400.000 TL*
- ✓ *Sermaye Azaltımı Tescil Tarihi: 01.09.2023*

Bu verilere göre, şirketin toplam sermayesinde yer alan sermaye unsurlarının oranı şöyle olacaktır:

- ✓ *Nakdi Sermaye: %60*
- ✓ *Enflasyon Düzeltmesi Olumlu Farkları: %30*
- ✓ *Geçmiş Yıl Karları: %10*

Azaltılan 400.000 TL'nin ise

- ✓ 240.000 TL'sinin (400.000 TLx0,60) nakdi sermayeden,
- ✓ 120.000 TL'sinin (400.000 TLx0,30) enflasyon düzeltmesi farklarından,
- ✓ 40.000 TL'sinin (400.000 TLx0,10) geçmiş yıl karlarından

kaynaklandığı kabul edilecektir.

Bu durumda;

- Enflasyon düzeltmesi olumlu farklarından kaynaklanan 120.000 TL hem kurumlar vergisine hem de ortakların niteliğine göre kar dağıtımına bağlı vergi kesintisine,
- Geçmiş yıl karından kaynaklanan 40.000 TL ortakların niteliğine göre yalnızca kar dağıtımına bağlı vergi kesintisine

tabi tutulacak, nakdi sermayeden kaynaklanan 240.000 TL üzerinden ise herhangi bir vergileme yapılmayacaktır.

3) Sermaye Azaltılmasının Beş Tam Yıl Geçmeden Yapılması

Sermayeye ilave olunan öz sermaye kalemlerinin beş tam yıl geçmeden, kurumların sermayelerini azaltmaları durumunda sermaye azaltımının sırasıyla;

I) Kurumlar vergisine ve stopaja tabi tutulacak öz sermaye kalemlerinden,

II) Sadece stopaja tabi tutulacak öz sermaye kalemlerinden,

III) Vergilendirilmeyecek olan aynı ve nakdi sermayeden

yapıldığı kabul edilecek ve buna göre vergilendirilecektir.

Örnek: 16.06.2000 tarihinde 50.000 TL nakdi sermaye kurulan ve sermaye azaltımı yapan (MN) şirketine ait işlemler şöyledir:

- ✓ Kuruluş Nakdi Sermayesi: 50.000 TL
- ✓ Artırılan Nakdi Sermaye: 650.000 TL

- ✓ *Sermayeye Enflasyon Düzeltmesi Farklarından Eklenen: 200.000 TL*
- ✓ *Sermayeye Geçmiş Yıl Karlarından Eklenen: 100.000 TL*
- ✓ *Sermaye Eklenen Unsurların Tescil Tarihi: 11.01.2023*
- ✓ *Toplam Sermaye: 1.000.000 TL*
- ✓ *Azaltılan Sermaye: 400.000 TL*
- ✓ *Sermaye Azaltımı Tescil Tarihi: 07.08.2025*

Bu verilere göre, azaltılan 400.000 TL'lik sermayenin;

- ✓ *200.000 TL'sinin enflasyon düzeltmesi olumlu farklarından,*
- ✓ *100.000 TL'sinin geçmiş yıl karlarından ve*
- ✓ *Kalan 100.000 TL'sinin de nakdi sermayeden*

yapıldığı kabul edilecektir.

4) Öz Sermaye Unsurlarının Sermayeye İlave Edilme Tarihine Göre Sermaye Azaltımında Öncelik Durumu

Kurumlar tarafından yapılacak sermaye azaltımında, daha önce sermayeye eklenen öz sermaye unsurlarından bazıları beş tam yıllık süreyi aştığı halde bazılarının bu süreye ulaşmaması durumunda, öncelikle sermayeye eklenme tarihi beş tam yılı geçmemiş olanların sermayeden azaltıldığı kabul edilecektir.

Örnek: Sermaye azaltımına giden (RA) şirketi ile ilgili bilgiler şöyledir:

- ✓ *Nakdi Sermayesi: 9.000.000 TL*
- ✓ *Sermayeye Enflasyon Düzeltmesi Farklarından Eklenen: 3.000.000 TL*
- ✓ *3.000.000 TL Artışın Tescil Tarihi: 14.07.2017*
- ✓ *Sermayeye Geçmiş Yıl Karlarından Eklenen: 3.00.000 TL*
- ✓ *Sermayeye YD Artışından Eklenen: 2.000.000 TL*
- ✓ *Geçmiş Yıl Karları ve YD Artışının Tescil Tarihi: 28.11.2022*
- ✓ *Toplam Sermaye: 17.000.000 TL*
- ✓ *Azaltılan Sermaye: 9.000.000 TL*
- ✓ *Sermaye Azaltımı Tescil Tarihi: 07.08.2024*

Sermaye azaltımının, öncelikle sermayeye eklenme tarihi beş tam yıllık süreyi geçmemiş unsurlardan karşılandığı varsayılacağından, azaltımının sırasıyla;

- ✓ *Yeniden değerlendirme artışları (3.000.000 TL) ve*
- ✓ *Geçmiş yıl karlarından (2.000.000 TL)*

yapıldığı kabul edilecektir.

Kalan 4.000.000 TL'lik azaltımın ise sermayeye eklenme tarihi beş tam yıllık süreyi geçmiş unsurlardan karşılanması gerekmektedir.

Bunun için; kalan 12.000.000 TL tutarındaki toplam sermayenin;

- ✓ *%25'nin enflasyon düzeltmesi olumlu farklarından,*
- ✓ *%75'nin ise nakdi sermayeden*

oluşturduğu dikkate alınarak, azaltıma konu edilmek istenen 4.000.000 TL'nin;

- ✓ *1.000.000 TL'si (4.000.000*0,25) enflasyon düzeltmesi farklarından,*
- ✓ *3.000.000 TL'si (4.000.000*0,75) ise nakdi sermayeden*

karşılanacaktır.

5) Geçmiş Yıl Zararlarının Mahsup Edilerek Sermaye Azaltımı

Kurumlar vergisi mükellefleri geçmiş yıl zararlarının mahsubu suretiyle de sermaye azaltımında bulunabilmektedirler.

Geçmiş yıl zararlarının sermayeye mahsup edilmesi işleminde Kanunun 32/B maddesi hükmüne göre ortaklara nakden veya hesaben yapılmış bir ödeme söz konusu olmadığından, bu mahsup işlemi kar payı dağıtımı/ana merkeze aktarılan tutar olarak değerlendirilmeyecek ve azaltıma konu edilen sermaye unsurları üzerinden vergi kesintisi yapılmayacaktır.

Bununla birlikte, geçmiş yıl zararlarının sermaye azaltımı suretiyle mahsubunda, sermayeye eklenen öz sermaye kalemlerinin içerisinde sermaye azaltımı esnasında kurumlar vergisine tabi tutulması gereken bir unsur olması halinde, vergileme yapılacaktır.

Örnek: Geçmiş yıl zararlarına mahsuben sermaye azaltımına giden (VK) şirketi ile ilgili bilgiler şöyle varsayılmıştır:

- ✓ *Toplam Sermaye: 10.000.000 TL*
- ✓ *Nakdi Sermayesi: 5.000.000 TL*
- ✓ *Sermayeye Geçmiş Yıl Karlarından Eklenen: 4.000.000 TL*
- ✓ *VUK (280/A) Özel Fondan Eklenen: 1.000.000 TL*
- ✓ *Geçmiş Yıl Karları ve Özel Fondan Ekleme Tescil Tarihi: 26.10.2013*
- ✓ *Geçmiş Yıl Zararları: 2.500.000 TL*
- ✓ *Azaltılan Sermaye: 2.500.000 TL*
- ✓ *Sermaye Azaltımı Tescil Tarihi: 26.01.2023*

Örnekte, öz sermaye kalemlerinin sermayeye eklenmesinden itibaren beş tam yıl geçmiş olduğu görülmektedir.

Bu nedenle; azaltıma konu sermaye tutarının, nelerden karşılanacağı sermaye unsurlarının toplam sermaye içerisindeki oranlarına göre yapılacaktır.

- ✓ *Toplam Sermaye: 10.000.000 TL*
- ✓ *Nakdi Sermaye: 5.000.000 TL (%50)*
- ✓ *Sermayeye Geçmiş Yıl Karlarından Eklenen: 4.00.000 TL (%40)*
- ✓ *VUK (280/A) Özel Fondan Eklenen: 1.000.000 TL (%10)*

Buna göre, azaltıma konu edilen 2.500.000 TL'lik sermayenin;

- ✓ *250.000 TL'sinin $(2.500.000 * 0,10)$ özel fondan,*
- ✓ *1.000.000 TL'sinin $(2.500.000 * 0,40)$ geçmiş yıl karlarından,*
- ✓ *1.250.000 TL'sinin ise vergilendirilmeyecek nakdi sermayeden*

karşılandığı kabul edilecektir.

KVK'nun 32/B-5 bendine göre geçmiş yıl zararlarının mahsubu suretiyle özel fonlar ile geçmiş yıl karlarından azaltıma konu edilen tutar üzerinden vergi kesintisi yapılmayacaktır.

Buna karşılık; VUK 280/A hükmüne istinaden ayrılan ve sermayeye eklenen özel fonun sermaye azaltımına konu edilmesi nedeniyle bu tutar üzerinden kurumlar vergisi hesaplanacaktır.

6) Devir ve Bölünme İşlemleri Nedeniyle Sermaye Azaltılması

Kurumlar Vergisi Kanununun Madde:19-1 ve 2'nci fıkralarında devre ilişkin hükümlere yer verilmiş olup, aynı maddenin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde de tam bölünme ve kısmi bölünme olarak kabul edilen işlemler tanımlanmıştır.

Gerek devir işlemleri gerekse tam ve kısmi bölünme işlemleri öncesinde devrolunan veya bölünen kurumun sermayesinde aynı ve nakdi sermaye dışında, başka bir hesaba nakledilmesi veya işletmeden çekilmesi halinde kurumlar vergisine ve/veya vergi kesintisine tabi tutulacak öz sermaye kalemleri de bulunabilmektedir.

6.1. Devir İşlemleri Sonrasında Sermaye Azaltımı

Kurumlar Vergisi Kanununun 19 uncu maddesi kapsamında yapılan devir işlemlerinde;

- ✓ *Devir olunan şirketin bilançosundaki hesapların kayıtlı değerler üzerinden ve bir bütün halinde devralan şirketin bilançosuna geçirilmesi,*
- ✓ *Sermayeye eklenmiş olan öz kaynak kalemlerinin devralan şirketin sermayesinin alt hesaplarında izlenmesi*

gerekmektedir.

Devir işlemleri kapsamında şirket sermayesinden devrolunan unsurlar ilk aşamada kurumlar vergisine ve/veya vergi kesintisine tabi tutulmayacaktır.

Ancak, ilerleyen dönemlerde sermaye unsurlarını devralan şirkette sermaye azaltımına gidilmesi halinde, azaltılan sermaye unsurlarının niteliğine göre vergileme yapılması gerekmektedir.

Bu durumda, beş tam yıllık süreye, sermaye unsurlarının devreden şirketin sermayesinde kaldığı süreler de dâhil edilecektir.

6.2. Tam Bölünme İşlemleri Sonrasında Sermaye Azaltımı

Tam bölünme işlemi sonucunda bölünen kurum sermayesinin kayıtlı değerleriyle yeni kurulacak şirketlerin sermayesine devrolunacağından, bölünen şirketin sermayesinden devrolunan unsurlar, bu aşamada kurumlar vergisine ve/veya vergi kesintisine tabi tutulmayacaktır.

Ancak, söz konusu sermaye unsurlarını devralan şirketlerde sermaye azaltımına gidilmesi halinde, azaltılan sermaye unsurlarının niteliğine göre vergileme yapılması gerekecektir. Bu durumda da Kanunun 32/B maddesinde hüküm altına alınan beş tam yıllık sürenin tespitinde, sermaye unsurlarının devreden şirketin sermayesinde kaldığı süreler de devralan şirketler tarafından dikkate alınacaktır.

Örnek: Bölünme suretiyle infisah edecek (FF) Limitet şirketi ile ilgili bilgiler şöyledir:

- ✓ *Toplam Sermaye: 800.000 TL*
- ✓ *Nakdi Sermayesi: 400.000 TL*
- ✓ *Geçmiş Yıl Karlarından Eklenen: 300.000 TL*
- ✓ *Enflasyon Düzeltmesi Farklarından Eklenen: 100.000 TL*
- ✓ *Sermayeye Eklenen Unsurların Tescil Tarihi: 26.02.2018*
- ✓ *Bölünme ve Devir Tarihi: 09.12.2022*
- ✓ *Devir Alanlar*
 - *Yeni Kurulan (BB) A.Ş. ve (GG) Limited Şirketi*
 - *Kuruluş Tarihi: 09.12.2022*

Bölünen kurumun sermayeye ilave edilmiş olan öz kaynak unsurları yeni kurulan şirketlere eşit orantılı şekilde devredilmiştir.

Tam bölünme sonrası, yeni kurulan her iki şirketin bilançosu şöyle olacaktır.

- ✓ *Toplam Sermaye: 400.000 TL*
- ✓ *Nakdi Sermayesi: 200.000 TL*
- ✓ *Geçmiş Yıl Karlarından Eklenen: 150.000 TL (%37,50%)*
- ✓ *Enflasyon Düzeltmesi Farklarından Eklenen: 50.000 TL (%12,5)*
- ✓ *Sermayeye Eklenen Unsurların Tescil Tarihi: 26.02.2018*
- ✓ *Toplam Sermaye İçindeki Sermayeye Eklenen Unsurların Oranı*

- *Geçmiş Yıl Karları: %37,50*
- *Enflasyon Düzeltme Farkları: %12,50*

Bu defa, (GG) Limitet Şirketi'nin 18.12.2024 tarihinde 150.000 TL sermaye azaltımı kararı aldığı ve kararın 29.12.2024 tarihinde tescil edildiği varsayılmıştır.

Sermaye azaltımı kararının tescil tarihinde, sermayeye eklenen unsurlar devreden şirketteki tescil tarihinden başlamak üzere beş tam yılı geçmiş olacaktır.

Bu durumda; azaltıma konu edilen 150.000 TL'lik sermayesinin

- ✓ *18.750 TL'sinin (150.000x0,125) enflasyon düzeltmesi farklarından,*
- ✓ *56.250 TL'sinin (150.000x0,375) geçmiş yıl karlarından ve*
- ✓ *75.000 TL'sinin (150.000x0,50) nakdi sermayeden*

azaltıldığı kabul edilecek ve

- ✓ *18.750 TL enflasyon düzeltmesi farklarından hem Kurumlar Vergisi hem de stopaj,*
- ✓ *56.250 TL geçmiş yıl karlarından sadece stopaj*

hesaplanacaktır.

Nakdi sermayeden karşılanan 75.000 TL ise vergiye tabi değildir.

6.3. Kısmi Bölünme İşlemleri Nedeniyle Sermaye Azaltımı

Kurumlar Vergisi Kanununun 19 uncu maddesi kapsamında gerçekleşen kısmi bölünme işlemi sonucunda, devredilen varlıklar karşılığında edinilen "*devralan şirket hisseleri*", devreden şirkette kalabileceği gibi doğrudan bölünen şirketin ortaklarına da verilebilmektedir.

Kısmi bölünme sonucunda sermaye konulan şirketten alınan hisselerin devreden şirket ortaklarına verilmesi halinde devreden şirketin sermaye azaltımına gitmesi zorunludur.

Kısmi bölünme kapsamında gerçekleşen devirler nedeniyle yapılan sermaye azaltımında, sermayeye eklenmiş olan unsurların devralan şirkete verilerek burada takip edilmesi halinde, bölünen şirketin sermaye azaltımında herhangi bir vergileme olmayacaktır.

Devralan şirket nezdinde sermaye azaltımına gidilmesi halinde ise azaltılan sermaye unsurlarının niteliğine göre gerekli vergileme yapılacaktır.

Örnek:

(MM) A.Ş.'nin aktifinde 1.500.000 TL bedelle kayıtlı bulunan üretim işletmesi, kayıtlı değeri üzerinden (KK) A.Ş.'ye kısmi bölünme kapsamında 14.02.2018 tarihinde devir ve tescil edilmiş, devir karşılığında (KK) A.Ş.'den alınan hisse senetleri ortaklara verilmiştir.

Bu durumda; sermaye azaltımına gitmek zorunda olan (MM) A.Ş. tarafından yapılan sermaye azaltımının;

- ✓ 500.000 TL'si nakdi sermayeden,
- ✓ 400.000 TL'si sermayeye eklenen enflasyon düzeltmesin farkından,
- ✓ 600.000 TL'si sermayeye eklenen geçmiş yıl karlarından

karşılanmış olup, sermaye eklenen unsurlar 24.06.2015 tarihinde tescil edilmiştir.

Bu arada; 2.500.000 TL nakdi sermayesi bulunan (KK) A.Ş.'nin, (MM) A.Ş.'den 1.500.000 TL bedelle devir aldığı üretim işletmesi sonucu 4.000.000 TL'ye çıkarılan toplam sermayesi şöyle oluşmuştur:

- ✓ Toplam Sermaye: 4.000.000 TL
- ✓ Nakdi ve Ayni Sermaye: 3.000.000 TL
- ✓ Geçmiş Yıl Karlarından Eklenen: 600.000 TL
- ✓ Enflasyon Düzeltmesi Farklarından Eklenen: 400.000 TL

Şirket, 18.01.2023 tarihinde tescil edilen kararla 2.000.000 TL sermaye azaltımı kararı almıştır.

Buna göre, sermaye azaltımı kararının tescil tarihi itibarıyla (KK) A.Ş.'nin, sermayesinde yer alan unsurlar, kısmi bölünen (MM) A.Ş.'nin sermayesine 24.06.2015 tarihinde eklendiğinden toplamda beş tam yıldan fazla süreyle kalmıştır.

Sermaye azalış tutarının hangi sermaye unsurlarından karşılanacağı konusunda belirlenecek oranlama ise şu şekilde olacaktır:

- ✓ *Toplam Sermaye: 4.000.000 TL*
- ✓ *Nakdi ve Ayni Sermaye: 3.000.000 TL (%75)*
- ✓ *Geçmiş Yıl Karlarından Eklenen: 600.000 TL (%15)*
- ✓ *Enflasyon Düzeltmesi Farklarından Eklenen: 400.000 TL (%10)*

Bu durumda; 2.000.000 TL'lik sermaye azalış tutarının

- ✓ *200.00 TL'sinin (2.000.000x0,10) enflasyon düzeltmesi farklarından,*
- ✓ *300.000 TL'sinin (2.000.000x0,15) geçmiş yıl karlarından ve*
- ✓ *1.500.000 TL'sinin (2.000.000x0,75) nakdi sermayeden*

karşılandığı kabul edilecek ve

- ✓ *200.000 TL enflasyon düzeltmesi farklarından hem Kurumlar Vergisi hem de stopaj,*
- ✓ *300.000 TL geçmiş yıl karlarından sadece stopaj*

hesaplanacaktır.

Nakdi sermayeden karşılanan 1.500.000 TL ise vergiye tabi değildir.

7) Sermaye Şirketlerinin Kendi Hisselerini İktisap Etmesi Sonucu Yapılan Sermaye Azaltımı

Tam mükellef sermaye şirketlerinin iktisap ettikleri kendi hisse senetleri veya ortaklık paylarını sermaye azaltımı yoluyla itfa etmeleri halinde, iktisap bedeli ile hisse senetlerinin veya ortaklık paylarının itibari değeri arasındaki olumsuz farkın, sermaye azaltımına ilişkin kararın ticaret siciline tescil edildiği tarih itibarıyla sermaye şirketleri nezdinde %15 oranında vergi kesintisine tabi tutulması gerekmektedir.

Kanun hükmü; kendi paylarını iktisap eden ve bunları sermaye azaltımı yoluyla itfa eden sermaye şirketlerinin, kendi hisse senetleri için ödedikleri bedel ile bu senetlerin itibari değeri arasındaki farkın şirketler için dağıtılmış kar payı olarak kabul edileceği ve bu tutar üzerinden Kanunda belirtilen %15 oranında vergi kesintisi yapılması gerektiğine yöneliktir.

Örnek: İktisap ettiği kendi senetleri için sermaye azaltımına giden (YY) A.Ş. ile ilgili işlemler şu şekildedir:

- (YY) A.Ş.'nin hisse senetlerinin itibari değeri her bir hisse için 100 TL'dir.
- (YY) A.Ş.'nin ortağı olan (ZZ) Ltd. Şti.'nin aktifinde (YY) A.Ş.'ye ait 100 TL itibari değerle kayıtlı 150 adet hisse senedi bulunmaktadır.
- Bu hisseler (YY) A.Ş.tarafından 15.12.2021 tarihinde 45.000 TL bedel karşılığında satın alınmıştır.
- (YY) A.Ş. 45.000 TL'ye iktisap ettiği kendi hisse senetleri için sermaye azaltımı kararı almış ve itfa kararı 07.12.2022 tarihinde ticaret siciline tescil edilmiştir.

Buna göre, (YY) A.Ş. 07.12.2022 tarihi itibarıyla, hisse senetlerinin iktisap bedeli ile itibari değeri arasındaki fark;

- ✓ İtibari Değer: 15.000 TL (100*150)
- ✓ İktisap Bedeli: 45.000 TL

30.000 TL olup, bu tutar üzerinden %15 oranında vergi kesintisi yapacak ve hesaplanan 4.500 TL (30.000 TL x %15) vergi Aralık/2022 dönemi muhtasar ve prim hizmet beyannamesiyle beyan edilip ödenecektir

Diğer taraftan, sermaye azaltımında bulunan (YY) A.Ş.'nin azaltım kararı öncesindeki bilançosundaki sermaye yapısı şöyledir:

- ✓ Toplam Sermaye: 1.500.000 TL
- ✓ Nakdi ve Ayni Sermaye: 750.000 TL
- ✓ Geçmiş Yıl Karlarından: 3000.000 TL
- ✓ Enflasyon Düzeltmesi Farklarından Eklenen: 450.000 TL
- ✓ Sermayeye Eklenen Unsurların Tescil Tarihi: 07.05.2019

Bu durumda; sermaye kalemlerinin sermayeye eklendiği tarihten itibaren beş tam yıl geçmediği için sermaye azaltımının “*Sermaye Azaltılmasının Beş Tam Yıl Geçmeden Yapılması*” başlığı altında önceki bölümlerde yapılan açıklamalara göre işlem yapılacaktır.

Bilgilerinize sunulur.

Saygılarımızla.

RSM Turkey Arkan Ergin Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş.
Member Of RSM International